

כ"ד תמוז תשפ"ד
30 יולי 2024
אסמכתא: 540301723
חוזר מס' 220/2024

לכבוד:

מנהלות האחיות במערך האשפוז, בקהילה ובבריאות הציבור
ראשי חוגים ומנהלות בתי ספר לאחיות

נושא: הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באחיות – עדכון

סימוכין:

- חוזר נש"מ "עדכון תעריף בגין הדרכה קלינית של סטודנטים לסיעוד" מיום 8 ביולי 2018
- חוזר נש"מ "הדרכה קלינית של סטודנטים/ות בסיעוד" – תיקון מיום 01 בינואר 2019
- חוזר נש"מ "הדרכה קלינית של סטודנטים וסטודנטיות באחיות – עדכון מיום 23.7.2024

חוזר זה מבטל ומעדכן את חוזרי מינהל האחיות הבאים:

- חוזר מס' 68/2007 "עדכון לחוזר מס' 49 - מדריך קליני מורשה"
- חוזר מס' 76/2008 "התקשרות בין אוניברסיטאות, מכללות, ובתי ספר לסיעוד לבין מוסד רפואי, לצורך מתן שירותי הדרכה"
- חוזר מס' 148/18 "הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים בסיעוד"

בהמשך לחוזרים שבסימוכין להלן הנחייה המאגדת את כלל התנאים למתן שירותי הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באחיות במערך האשפוז, בקהילה ובבריאות הציבור.

רקע:

העלאת מספר האחיות ושיעורן לאלף נפש באוכלוסיה הינו יעד לאומי אשר להשגתו הוגדלו מספרי הלומדים ומספר תוכניות הלימוד באחיות. זאת לצד הגדלת היקפי השדות הקליניים ומערך המדריכים הקליניים באשפוז ובקהילה. מגמה זו עתידה להמשיך בשנים הקרובות. מיצוב תפקידו של המדריך הקליני בסולם התיפקוד יאפשר את המשך קידומו המקצועי ויכולתו להדריך סטודנטים ומשתלמים באחיות כחלק בלתי נפרד מתפקידו הפורמלי בכל מיתארי הטיפול. על מנת לאפשר מתן שירותי הדרכה קלינית, הוגדרו הכללים, עקרונות התגמול ותעריפי ההתקשרות בין המוסדות הרפואיים לבין מוסדות הלימוד באחיות. בעבודה משותפת עם נציבות שירות המדינה, הסתדרות האחים והאחיות בישראל ואגף השכר באוצר נבנה מודל חדש של הדרכה קלינית באחיות. המודל בנוי על שני נדבכים:

- מודל העסקת מדריכים קלינים בתקן (החל משנה 2018)
 - מודל גמיש להעסקה זמנית של מדריכים קלינים מעבר לתקנה (מודל חדש)
- העקרונות להפעלת מודלים אלו להדרכה קלינית בהתאם לתנאים ולסייגים מפורטים בחוזר זה.

מטרות:

- א. הגדרת הכללים למתן שירותי הדרכה קלינית ע"י מדריך קליני, במוסד רפואי במערך האשפוז, בקהילה ובבריאות הציבור
- ב. הגדרת עקרונות התגמול למתן שירותי הדרכה קלינית והסדרת תעריפי ההתקשרות בין המוסד הרפואי לבין אוניברסיטאות, מכללות ובתי ספר לאחיות
- ג. הגדרת עקרונות להפעלת מודל חדש להדרכה קלינית באחיות הכולל מודל העסקת מדריכים קליניים בתקן ומודל גמיש להעסקה זמנית של מדריכים קליניים מעבר לתקינה שהוקצתה למוסד הרפואי
- ד. הגדרת התגמול במודל העסקת מדריכים קליניים בתקן ובמודל גמיש להעסקת מדריכים קליניים מעבר לתקינה

תאריך החלה: מיידי

אחריות ליישום:

- מנהלות האחיות במוסדות הרפואיים במערך האשפוז, בקהילה ובבריאות הציבור
 - ראשי חוגים באוניברסיטאות/מכללות ומנהלות בתי ספר לאחיות
- * חוזר זה נכתב בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך פונה לכל המינים במידה שווה

עיקרי ההנחייה:

הגדרות

מדריך קליני: אח מוסמך העומד בכל הקריטריונים המפורטים בסעיף 1

סטודנט לאחיות: לומד בתוכנית לימודים גנרית לאחיות (סיעוד)

משתלם באחיות: אח מוסמך הלומד בתכנית להשתלמות מוכרת באחיות (קורס על בסיס)

מחלקה: מחלקה בבית חולים, לרבות רפואה דחופה וחדר ניתוח

יחידה: יחידה לטיפול מוגבר/נמרץ (כגון: שבץ מוחי, התאוששות, טיפול נמרץ: כללי/לב/ילדים/פגים/נוירורכיורוגי), חדר לידה

יחידה אמבולטורית: יחידה אמבולטורית בבית חולים לרבות מרפאות חוץ, אשפוזי יום ומכונים

שירותים רפואיים בקהילה: מרפאות, מכונים, תחנות לבריאות המשפחה ולרבות כל שירות רפואי אחר הניתן בקהילה

מודל העסקת מדריכים קליניים בתקן: מסגרת להעסקת מדריכים קליניים בהתאם לתקני הדרכה (משרות הדרכה קבועות) שהוקצו למוסדות הרפואיים משנת 2018 ואילך

מודל גמיש להדרכה קלינית: מסגרת גמישה להעסקה זמנית של מדריכים קליניים מעבר לתקינה (מעבר למכסת משרות ההדרכה הקלינית) שהוקצו למוסד. מתכונת זו תופעל בהתאם לתנאים ולסייגים המפורטים בחוזר זה

פירוט ההנחיה:

1. קריטריונים למינוי מדריך קליני:

- א. תעודת רישום ממשלתית כאח מוסמך
- ב. תואר אקדמי באחיות (סיעוד) או תואר אקדמי המוכר בישראל
- ג. תעודת רישום ממשלתית המעידה על השתלמות מוכרת בהדרכה קלינית או אישור מינהל האחיות המעיד על סיום מודולה על בסיסית בהדרכה קלינית
- ד. תעודת רישום ממשלתית המעידה על השתלמות מוכרת בתחום קליני רלוונטי למחלקה. בתחומים קליניים בהם לא קיימת השתלמות מוכרת אין חובה לתעודת רישום כאמור
- ה. שתי שנות ניסיון בעבודה כאח מוסמך

2. מינוי למשרת מדריך קליני בתקן:

- א. המינוי הינו עפ"י החלטת מנהל/ת מערך האחיות במוסד הרפואי
- ב. המינוי מחייב ביצוע הדרכה קלינית בפועל של סטודנטים/משתלמים באחיות

3. גודל קבוצת ההדרכה:

- מחלקה:** ששה סטודנטים/ שני משתלמים
- יחידה:** שני סטודנטים/משתלמים
- יחידה אמבולטורית:** שני סטודנטים/משתלמים
- שירות רפואי בקהילה:** שני סטודנטים/משתלמים

4. היקפי ההדרכה הקלינית למדריך קליני בשנת הדרכה קלינית:

- מחלקה:** 24 סטודנטים או 12 משתלמים או חמש קבוצות (סטודנטים ומשתלמים) לפחות.
- יחידה:** 12 סטודנטים/משתלמים לפחות.
- יחידה אמבולטורית:** 12 סטודנטים/משתלמים לפחות.
- שירות רפואי בקהילה:** 12 סטודנטים/משתלמים לפחות.

5. רמת גמול (מתח דרגות) במשרת מדריך קליני בתקן:

- תיקבע כמפורט בחוזר נש"מ "הדרכה קלינית של סטודנטים וסטודנטיות באחיות – עדכון" מיום 23.7.2024

6. תגמול עבור הדרכה קלינית:

- מדריך קליני יתוגמל ישירות בגין שעות הדרכה קלינית בהתאם לתעריפים ולהנחיות כמפורט בחוזר של מר אופיר בניהו "עדכון תעריף בגין הדרכה קלינית של סטודנטים לסיעוד" מיום 8 ביולי 2018.

7. עקרונות ההתקשרות לצורך מתן שרותי הדרכה:

- א. נוסחת ההתקשרות בין מוסדות רפואיים לבין מוסדות לימוד באחיות מבוססת על מכפלה של: מספר הסטודנטים/משתלמים X מספר ימי ההדרכה בפועל X תעריף ליום הדרכה לסטודנט/משתלם.
- ב. נוסחת ההתקשרות כוללת:
 - תגמול למדריך הקליני: 80 ₪ לכל שעת הדרכה ועד ל-15 שעות הדרכה בחודש, דהיינו עד 1,200 ₪ לחודש.
 - יתרת הסכום תשולם למוסד הרפואי.
- ג. יום הדרכה בפועל הינו יום הדרכה מלא (8 שעות).

8. תעריפי ההתקשרות:

- בין מוסד רפואי לבין בתי ספר לאחיות, לרבות בתי ספר המשמשים שלוחות של אוניברסיטאות וחוגים לאחיות (סיעוד) באוניברסיטאות ובמכללות:
- ליום הדרכה לסטודנט הינו 48 ₪
 - ליום הדרכה למשתלם הינו 120 ₪

9. סמכות ואחריות:

9.1 מנהל/ת מערך האחיות במוסד רפואי:

- א. תמצה את פוטנציאל השדות הקליניים במוסד הרפואי להדרכה קלינית של סטודנטים ומשתלמים באחיות.
- ב. תמנה מדריכים קליניים העומדים בקריטריונים המפורטים בסעיף 1 (במוסד רפואי ממשלתי תמנה בהתאמה לתקינה דהיינו לסך מישורות ההדרכה הקלינית שהוקצו למוסד).
- ג. תפעל ליישום מודל הדרכה גמיש מעבר לתקינה ובהתאם לתנאים ולסייגים המפורטים בסעיף 10
- ד. תתאם מול מוסדות הלימוד באחיות, קבלת סטודנטים ומשתלמים להתנסויות בשדות הקליניים השונים, תוך מיצוי היקפי ההדרכה לכל מדריך קליני.
- ה. תנהל את מערך ההדרכה הקלינית באופן שיאפשר למדריכים הקליניים למצות את קידומם ברמות הגמול.
- ו. תאשר את הבקשות להתנסויות הקליניות במוסד, לפחות שנה מראש.
- ז. מנהל/ת מערך האחיות במוסד רפואי ממשלתי באשפוז ובקהילה תדווח למינהל האחיות בהתאם לנדרש בנספח א' ולא יאוחר מה 30 בנובמבר בכל שנה על ביצוע תוכנית ההדרכה השנתית, לרבות ההדרכה המתוכננת לחודש דצמבר.

9.2 ראשת חוג /מנהלת בית ספר לאחיות:

- א. תתכן מערך התנסות קלינית רב שנתי, בהתאם לתוכניות הלימוד וגודל הקבוצות, כפי שנקבעו בחוזר זה.
- ב. תגיש בקשות למנהלות האחיות להתנסויות קליניות בשדות קליניים המותאמים למטרות הלימודיות, לפחות שנה מראש.
- ג. תאשר את ההתנסויות בשדות הקליניים המוצעים.

9.3 מדריך קליני:

- א. יבנה תכנית הדרכה בהסתמך על מטרות ההתנסות.
- ב. יקדם את השגת המטרות הלימודיות של כל קבוצת סטודנטים/משתלמים.
- ג. יתכן ויישם שיטות הוראה והדרכה לקידום יעדי הלמידה.
- ד. ינהל דיונים קליניים וניתוח אירועים תוך שימוש באמצעי הדרכה מגוונים לפיתוח ידע ומיומנות.
- ה. יבקר ויעריך את הישגי הלומדים במהלך ובסיום ההתנסות הקלינית, בכתב ובע"פ.
- ו. יעריך את תכנית ההדרכה בהתאמה למטרותיה ובהתייחס לשביעות רצון הלומדים מתהליך ההדרכה.
- ז. יפעל לעדכון ידע ומיומנויות אישיים בהתאם לסטנדרטים מקצועיים המעוגנים בחקיקה, חוזרים ונהלים מחייבים.
- ח. יפעל בכפיפות, בתיאום ובאישור מנהל/ת מערך האחיות במחלקה/יחידה.

10. עקרונות להפעלת מודל גמיש להדרכה קלינית להעסקה זמנית של מדריכים קליניים מעבר

לתקינה (מעבר למכסת משרות ההדרכה הקלינית במוסד)

הפעלת מודל גמיש להדרכה קלינית להעסקה זמנית של מדריכים קליניים מעבר לתקינה דהיינו מעבר למכסת משרות ההדרכה הקלינית שהוקצו למוסד. הפעלת מודל זה תתבצע במקרים הבאים:

- א. המודל יופעל בבתי החולים (כללים, גריאטריים ופסיכיאטריים) ובלשכות בריאות הציבור.
- ב. המודל יאפשר הרחבת היקפי ההדרכה ומתן מענה לצורכי הדרכה ייחודיים במוסד.
- ג. המודל יהווה מסגרת גמישה לאישור העסקת מדריכים קליניים מעבר למכסת משרות ההדרכה שהוקצו לכל מוסד ובתנאי שאוישו בפועל לפחות 85% ממשרות ההדרכה הקליניות באותו מוסד.
- ד. המוסד עמד בלפחות 80% מהיקפי ההדרכה והתפוקות המחייבות על פי המפורט בחוזר זה (סעיף 4) ובהתאם לממצאי בקרת מינהל האחיות בנושא.

- ה. מועדי שירותי ההדרכה הקלינית ובחירת השדה הקליני לביצוע ההדרכה במסגרת המודל הגמיש להדרכה קלינית יקבעו ויאושרו על ידי מנהל/ת האחיות במוסד ובתיאום עם יחידת משאבי אנוש של המוסד
- ו. ההתקשרות לקביעת שירותי הדרכה תתבצע בין מוסד ההכשרה לבין הנהלת האחיות במוסד.
- אין בסמכות מוסד ההכשרה לפנות באופן ישיר למדריכים קליניים לצורך מתן שירותי הדרכה**
- ז. באחריות מנהל/ת האחיות במוסד לבצע תהליכי רענון ידע ושמירה על כשירות מקצועית של המדריכים הקליניים המועסקים במסגרת המודל הגמיש להדרכה קלינית
- ח. באחריות מנהל/ת האחיות במוסד לדווח אחת לשנה קלנדרית ובהתאם להנחיית מינהל האחיות, אחר שירותי ההדרכה במסגרת המודל הגמיש להדרכה קלינית ובהתאם לנספח ב'
- ט. מינהל האחיות יבצע תהליכי בקרה ומעקב אחר מתן שירותי הדרכה במסגרת המודל הגמיש

11. מצבים מייצגים להפעלת מודל גמיש להדרכה קלינית

- המודל הגמיש יופעל על ידי מנהל/ת האחיות במוסד בשיתוף עם יחידת משאבי אנוש במוסד במצבים הבאים:
- א. ביחידות/מחלקות בהן לא קיים בתקן היחידה תפקיד "מדריך קליני" ושקיים בהן צורך נקודתי בשירותי הדרכה קלינית ובאופן זמני
- ב. בשדות קליניים ייחודיים הנדרשים לרוב בלימודי קורסים על בסיסיים, כגון: מרפאת סוכרת ילדים, מרפאת סטומה, מכון אי ספיקת לב, מחלקת הפרעות אכילה, מרפאת ייעוץ הנקה ועוד
- ג. במקרי היעדרות לא צפויים של המדריך הקליני בתקן הקבוע בשדה הקליני (כגון: בגין מחלה ממושכת, להבדיל מהחלפה לימי הדרכה בודדים), עת נדרש מענה זמני לצורך עמידה בתכנית ההדרכה השנתית של המוסד והשדה הקליני
- ד. כשקיים צורך בהשלמת התנסויות קליניות בזמן קצוב לצורך הגשה לבחינה הממשלתית (בתכנית הגנרית ובקורסים העל בסיסיים)
- ה. לצורך סיוע למחלקה/יחידה להגדלת היקפי ההדרכה בהתקיים צורך ספציפי לתקופה מוגדרת, שלא תעלה על שנה

12. תנאים להפעלת מודל גמיש להדרכה קלינית

- א. המודל הגמיש יופעל על ידי אח/ות מוסמכ/ת בוגר/ת קורס על בסיסי בהדרכה קלינית שאינם מועסקים בפועל בתקן מדריך קליני
- ב. ביצוע ההדרכה המיועדת להתנסות קלינית מלאה מתחילתה ועד סופה בלבד
- ג. שירותי ההדרכה לא יבוצעו לצורך מילוי מקום/החלפה או סיוע לימי הדרכה בודדים
- ד. שירותי ההדרכה במסגרת המודל הגמיש מותנים בשמירה על קיום שגרות ונהלי המחלקה/יחידה לרבות שמירה על איכות ובטיחות הטיפול

- ה. שירותי ההדרכה במסגרת המודל הגמיש יִינְתְּנו עֵבֹור בִּיצוֹע הִדְרָכָה שֶׁל עַד שְׁתֵּי הַתַּנְסוּוֹת קְלִינִיּוֹת בִּלְבַד לכל מדריך קליני ובמהלך 12 חודשים מיום תחילת ההתנסות הראשונה
- ו. מדריך קליני שביצע הדרכה במסגרת המודל הגמיש להעסקה מעבר לתקינה, לא יוכל להמשיך ולבצע הדרכות מעבר ל 12 חודשים כאמור, אלא בחלוף שנה לפחות ממועד סיום ההתנסות האחרונה. בכל מקרה, יינתנו שירותי ההדרכה במודל הגמיש לתקופה שלא תעלה על שנתיים במצטבר
- ז. באחריות המדריך הקליני במסגרת המודל הגמיש לעמוד בסטנדרט גודל קבוצת ההדרכה ובהתאם למפורט בסעיף 3 בחוזר
- ח. באחריות המדריך הקליני במסגרת המודל הגמיש לעמוד בכל דרישות ההתנסות הקלינית ובהתאם לסילבוס ולתכנית ההתנסות הקלינית
- ט. באחריות המדריך הקליני במסגרת המודל הגמיש לעמוד בקשר רציף עם רכז ההדרכה במוסד ההכשרה

13. תגמול במסגרת מודל גמיש להדרכה קלינית להעסקה זמנית מעבר לתקינה

- א. אח/ות מוסמכים בוגרי קורס הדרכה קלינית המועסקים במסגרת המודל הגמיש להדרכה קלינית יקבלו תגמול עבור ביצוע שעות ההדרכה הקלינית בלבד ובהתאם לתעריפי ההדרכה הקלינית באחיות המפורטים בסעיף 7
- ב. יובהר כי אח/ות מוסמכים בוגרי קורס הדרכה קלינית המועסקים במסגרת המודל הגמיש להדרכה קלינית לא יהיו זכאים לתגמול של רמת גמול נוספת. הזכאות לרמת גמול נוספת הינה למדריך קליני המועסק במסגרת מודל העסקת מדריכים קליניים בתקן בלבד
- ג. יובהר כי לצורך קידום ברמות גמול (בהתאם למפורט בחוזר נציבות שירות המדינה בנושא) יילקחו בחשבון תקופות העסקה במודל מדריכים קליניים בתקן בלבד.
- ד. אח/ות מוסמכים בוגרי קורס הדרכה קלינית המועסקים במסגרת מודל גמיש להדרכה קלינית יחתמו על "טופס הסכמה לביצוע הדרכה קלינית במסגרת המודל הגמיש באופן זמני (ללא מינוי למדריך קליני בתקן)" כמפורט בנספח ג'

ב ב ר כ ה ,
שיר גולדברג

ד"ר שושי גולדברג
אחות ראשית ארצית
וראשת מנהל האֶחֻיֹות

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מנהל האֶחֻיות

Nursing Division

נספח א'

דווח מנהל/ת האחיות על ביצוע הדרכה קלינית ע"י מדריך קליני בתקן לשנת _____

שם המרכז הרפואי הממשלתי/לשכת הבריאות המחוזית: _____

שם המדריך הקליני: _____

סה"כ שנות ותק בהדרכה: _____

דרגה: 13/14

מודרכים		תכנית הלימודים (למלא בעבור כל קבוצת לומדים שורה נפרדת)	שם החוג/ ביה"ס לאחיות	מחלקה/ יחידה/ מרפאה/ תחנה
מס' משתלמים	מס' סטודנטים גנריים			
				סה"כ מודרכים

תאריך

חתימת מנהלת האחיות

נספח ב'

דווח מנהל/ת האחיות על ביצוע הדרכה קלינית באופן זמני
ע"י מדריך קליני במסגרת המודל הגמיש לשנת _____

שם המרכז הרפואי הממשלתי/לשכת הבריאות המחוזית: _____

שם המדריך הקליני במסגרת המודל הגמיש: _____

סה"כ שנות ותק בהדרכה: _____

מס' ההתנסויות הקליניות במסגרת המודל הגמיש: _____

עבור ביצוע הדרכה של עד שתי התנסויות קליניות בלבד לכל מדריך קליני ובמהלך 12 חודשים

מיום תחילת ההתנסות הראשונה

הסיבה להפעלת המודל הגמיש: _____

מודרכים		תכנית הלימודים (למלא בעבור כל קבוצת לומדים שורה נפרדת)	שם החוג/ ביה"ס לאחיות	מחלקה/ יחידה/ מרפאה/ תחנה
מס' משתלמים	מס' סטודנטים גנריים			
				סה"כ מודרכים

תאריך

חתימת מנהלת האחיות

נספח ג'

הנדון : הסכמה להדרכה קלינית באופן זמני במסגרת המודל הגמיש
(ללא מינוי למדריך קליני בתקן)

שם מלא _____ ת.ז. _____

מחלקה / יחידה _____ תאריך _____

1. הנני מצהיר/ה בזאת כי ביום _____ הבעתי את הסכמתי להדריך סטודנטים ומשתלמים באחיות במסגרת המודל הגמיש במחלקה/ יחידה _____ החל מיום _____ ועד ליום _____.
2. ידוע לי כי עבור ההדרכה הקלינית במודל זה אתוגמל אך ורק עבור שעות ההדרכה על פי סעיף 7ב' בחוזר מינהל האחיות מס' 212/2024 "הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באחיות – עדכון"
3. כמו כן, ידוע לי כי הסדר זה אינו מקנה לי שיבוץ בתקן מדריך/ה קלינית ולכן לא אקבל תגמול של דרגה בגין ביצוע ההדרכות, היות שמדובר בצורך זמני בלבד במחלקה/יחידה הנ"ל, לתקופה זו.
4. כמו כן, ידוע לי כי לא יילקחו בחשבון תקופות ההעסקה במודל גמיש להדרכה קלינית, לצורך קידום ברמות גמול
5. בחתימתי על מסמך זה אני מאשר/ת כי הבנתי את תוכנו, ואני חותמת/עליו מרצוני הטוב והחופשי, לאחר שניתנה לי שהות להתייעץ עם כל גורם שהוא לגבי הזכויות והחובות הנובעות מחתימתי על מסמך זה, ולאחר שמצאתי כי אין בו כדי לפגוע בזכויותיי מכל סוג שהוא
6. ידוע לי שאני רשאית/ במסגרת מודל גמיש זה להדריך עד שתי התנסויות קליניות בלבד ב 12 חודשים מיום תחילת ההתנסות הראשונה ולא לחרוג ממכסה זו
7. ידוע לי כי אישור זה הינו זמני וניתן עבור התקופה שבין _____ בלבד

שם מלא של המדריך הקליני _____ ת.ז. _____

מחלקה / יחידה _____ תאריך _____

חתימה _____

רשימת תפוצה:

- המנהל הכללי
- המשנה למנהל הכללי
- הנהלה מורחבת
- יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל
- מנהלי בתי חולים
- מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים
- מנהלי מחוזות
- קרפ"ר - צה"ל
- קרפ"ר - שירות בתי הסוהר
- קרפ"ר - משטרת ישראל
- ראשי חוג לאֶקִיּוֹת
- מנהלות בתי ספר לאֶקִיּוֹת